

QUO VADIS, FEMINA? – Kam kráčíš, ženo?

Agentura GAIA
představuje projekt

**se ženami, o ženách a pro ženy
o přírodě, společnosti
a trvale udržitelném životě.**

Cílem projektu Agentury GAIA „**Quo Vadis, Femina?**“ je pomoci ženám uvědomit si nejen vlastní hodnotu, ale zejména hodnotu, kterou přinášejí společnosti.

Smyslem je - mezi jiným - popis každodenních činností, radostí i starostí žen tak, aby došlo k veřejnému uvědomění a následnému uznání pozitivního přínosu žen k chodu společnosti. To je jeden z kroků, který vede k postupnému zapojení žen do aktivního rozhodování nejen v osobním a rodinném životě, ale především v posílení kvality života širší komunity a následně celé společnosti.

Výsledkem bude zpracovaná vize žen o trvale udržitelném životě, která bude dána veřejnosti k široké diskusi

Tímto seznamujeme s průběhem a výsledkem šestiměsíčních diskusí se ženami různých věkových kategorií prostřednictvím Kulatých stolů, přednášek a výměn názorů na diskusním fóru www.quovadisfemina.cz, v průběhu ledna – června 2006.

Projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem.

QUO
VADIS,
FEMINA?

Na vysvětlenou...

Rozhovor **Marie Haisové, MBA**, autorky a vedoucí projektu *Quo vadis, femina?* a Ivanem Dlaskem, šéfredaktorem Radia ClassicFM

Marie Haisová, MBA, vytvořila a řídila téměř dvě desítky projektů z oboru životního prostředí a rovných příležitostí. Autorka více než sto článků, získala různá ocenění, je uvedena ve *Who is Who?*, Ashoka fellow od r. 1998 - viz www.mariehaisova.cz. Matka synů Jana a Petra, který je autorem webových stránek.

2

Latinská slova v názvu projektu „Quo vadis, femina?“ jsou poměrně známá. Mohla byste však blíže vysvětlit, proč jste je použila?

Slova jsou z latiny podle Sinkiewiczova románu „**Quo vadis?**“. Jde o symbolickou otázku „**Kam kráčíš?**“. Ptáme se, kam míří náš život. Mám ráda analogie. Proč objevovat něco nového, když určité symboly jsou všem známé? K názvu jsem pouze přidala slovo femina, protože v minulosti byla otázka „**Quo vadis?**“ určena především mužům.

Jaký je cíl projektu a co Vás vedlo k jeho vytvoření?

Cílem projektu je popsat ženskou roli v současnosti a zároveň vytvořit vizi dnešních žen, jejich představu o tom, co chtějí a potřebují, a čím vedle svých rodin přispívají i nejširší společnosti. Otázkou, která mě inspirovala k vytvoření projektu, bylo, zda ve společnosti uctívající chléb a hry, tedy peníze a televizi, je možné uplatnit i jiné hodnoty. Bylo by například možné investovat peníze místo do nákupu stíhaček a obrněných transportérů do výchovy k míru, toleranci, komunikaci a respektu k sobě navzájem, když by ženy ve společnosti měly větší slovo?

Když se podíváme do minulosti, tyto tendence byly, jsou a budou. Většinou se to ale moc nedařilo.

Podle mého názoru se to nedařilo právě proto, že tyto ideály nesli téměř výhradně muži, promítli je do filozofie, historie i samotné realizace. Ženy mužům většinou jen žehlily límečky a dělaly jim asistentky. Jednou jsem četla hezký postřeh, že kdyby velcí vůdcové a ideologové, jako například Stalin nebo Lenin museli sami dbát na to, aby měli čisté prádlo a pořádek doma, nemusely by z jejich myšlenek nakonec vznikat fantasmagorie.

Můžeme nějak porovnat situaci v České republice například se zeměmi Evropské unie?

Toto je projekt podpořený Evropským sociálním fondem, jedním z fondů Evropské unie, kde rovné příležitosti pro ženy a muže mají zelenou. Dobrým příkladem jsou skandinávské země, kde ženy nejenže mají velké zastoupení ve veřejném životě, ale rovnost je tam vnímána celkově na jiné úrovni. Tyto země patří mezi nejvyspělejší po sociální i ekonomické stránce. Naopak, když se podíváme například na muslimské země, kde jsou ženy potlačené, poznáme markantní rozdíl.

Co se v rámci tohoto projektu odvíjí a jak se do něho mohou ženy zapojit?

Projekt je odvozen od programu Evropské unie, opatření 2.2. JPD3 - Jednotného programového dokumentu pro Prahu. K metodám, které používáme, patří Kulaté stoly. Bude jich celkem dvanáct, čtyři již proběhly. Součástí projektu jsou osvětové články a rozhovory v médiích, přednášky pro veřejnost, výzkum, na závěr plánujeme mezinárodní konferenci. Aktivně se lidé mohou zapojit hlavně přes internetové stránky www.quovadisfemina.cz. Je na nich také diskusní fórum, do kterého lze přispívat názory a nápady.

Říkala jste, že v rámci projektu proběhly Kulaté stoly. Mohla byste přiblížit, o čem se na těchto Kulatých stolech jedná?

Kulaté stoly máme členěny podle věkových kategorií – se ženami nad šedesát let, čtyřicet osm až šedesát let, třicet až čtyřicet sedm let a osmnáct až dvacet devět let. Možná vás budou zajímat některé postřehy a výpovědi žen. Třeba ženy nad šedesát let byly spokojeny s tím, že po nich nikdo nic nechce, ale na druhou stranu je frustrovalo, že společnost nemá zájem o jejich zkušenosti. Kladou důraz na větší vzdělanost, výchovu, etiku a osobní zodpovědnost. Mladší generace žen hodně zápolí s každodenními starostmi o rodinu, domácími pracemi a tím, jak své aktivity skloubit s těmito povinnostmi. Střední generace žen víceméně řeší to, že děti odrostly, profesně jsou již zakotvené a vyvstává před nimi otázka, jakým způsobem zbytek života hodnotně prožít. Velmi často se pak zaměřují i na různé duchovní hodnoty spíše než na ty materiální, které dominují ve společnosti.

Na ta diskusní setkání může přijít kdokoliv?

Na přednášky může přijít kdokoliv, jsou veřejné, upoutávku na ně lze nalézt v aktualitách na www.quovadisfemina.cz. Oproti tomu Kulaté stoly jsou limitovány počtem dvaceti lidí, jde o zvané ženy. Větší počet by se nepodařilo organizačně zvládnout. Průběh Kulatého stolu je přesně strukturovaný – ženy nejprve představí svůj osobní a profesní život, své hodnoty, na což má každá čtyři minuty. Po přestávce opět každá dostane čtyři minuty a vyjádří se k tématickým okruhům, vymezeným projektem. Těmi tématy jsou: „**Žena v domácnosti - domácí práce**“, „**Ekonomicky nezávislá**“, „**Společensky závislá**“, „**Kdo vládne světu?**“ „**Východiska**“, která

dle vlastní úvahy rozebere. Ženy, které mají děti se hodně zabývaly první kategorií, ženy střední generace tématem ekonomické nezávislosti, starší ženy směřovaly své příspěvky do tématu společenské závislosti. Musím říci, že se ženy moc nezabývají tématem „Kdo vládne světu?“. Většinou je alfou a omegou života domácnost.

Co s námi muži? Můžeme se také zapojit?

Projekt jsem v lednu začala realizovat se samými ženami a během několika málo měsíců došlo v týmu k takové obměně, že je tam polovina mužů. Praxe si o to vyloženě žádala a opět mi připomněla, že muži a žen jsou spojitě nádoby. Kdyby příroda chtěla jen jedno pohlaví, stvořila by nás jako hermafrodity. Ženy a muži k sobě patří a vzájemná spolupráce může prospět oběma stranám. Potlačení jednoho prvku ubližuje druhému. Proto je projekt otevřen i mužům. Naše diskuse se ženami natáčí muž na videokameru. Jde o studenta gender studies, takže i klade otázky a občas vstoupí do diskuse. Mužům rozhodně není vstup zakázán, ale projekt je v první řadě se ženami, o ženách a pro ženy.

Kulaté stoly

Kulaté stoly jsou příležitostí pro ženy setkat se a promluvit o osobních a veřejných tématech. Zaznamenáváme jejich argumenty, příběhy a zkušenosti, které pomohou nejen diskutujícím ženám, ale zejména širší veřejnosti vnímat důležitost ženských hodnot. Hromadná doprava, silnice a chodníky by jistě vypadaly jinak, kdyby se ženy k jejich projektování více vyjadřovaly. Zkoumáme, jak jsou role žen a mužů dané zažitými stereotypy. Proč je veřejná sféra doménou mužů a domácnost doménou žen? Jde o biologickou dannost či sociálně-kulturní zvyklosti? Komu vyhovují? Kdo na ně doplácí?

Cílem generačních Kulatých stolů bylo objevit, uvědomit si a zaznamenat existující situaci a její pozitiva a negativa. Chtěli jsme také dát dohromady komunitu žen, se kterými budeme dále spolupracovat. Ženy se vyjadřovaly k obecným tématům: Žena v domácnosti – domácí práce, Ekonomicky nezávislá, Společensky závislá, Kdo vládne světu?, Východiska.

Potřeba kultivovat mezilidské vztahy, otevřeně komunikovat, sdílet životní zkušenosti a rozvíjet duchovní hodnoty: Takové je přání žen středního věku, které se sešly na prvním Kulatém stole dne 14. 2. 2006 pořádaném Agenturou GAIA v rámci projektu „Quo vadis, femina?“.

Na prvním z dvanácti plánovaných Kulatých stolů se sešlo devatenáct žen ve věku čtyřicet osm až šedesát let, které vesměs překlenuly období výchovy dětí a péče o ně, mají za sebou značnou životní a profesní zkušenost, ale kus života je ještě čeká. Čím ho chtějí naplnit a jakou životní moudrost chtějí předat společnosti a mladším generacím, bylo součástí diskuse.

Bez ohledu na druh a stupeň vzdělání se ženy dělily na dvě hlavní názorové skupiny. Jedna volala po obnově a rozvíjení tradiční ženské role a vlastností většinou připisovaných ženám. „*Nyní jsme ekonomicky soběstačné a vzdělané jako nikdy dříve, ale cestou jsme bohužel poztráceli mnoho ze své ženskosti. Měly bychom se vrátit ke kořenům a k ženské přirozenosti, do které patří citovost a smysl pro rodinu. Pokud se ženy nevrátí k tradičním ženským hodnotám, brzy vymřeme, protože křivka porodnosti výrazně klesá*“, argumentovala jedna ze zastánkyň tohoto názorového proudu. Druhou skupinu naopak tvořily ženy usilující o maximální rovnoprávnost pohlaví ve všech oblastech života.

„Existence rozdílných neměnných povah pohlaví je iluzí. Většinu našeho chování určuje výchova a socializace. Je důležité si uvědomit, že generace žen před námi žily v úplně jiné době. Svět se mění a ženy už nikdy nebudou jako dřív.“

**Ženy ve věku
čtyřicet osm
až šedesát let**

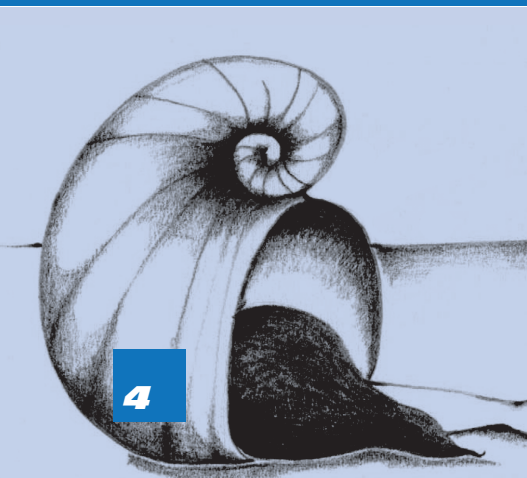
Ženy ve věku nad šedesát let

Ženy se různily také podle toho, zda chtějí uspět v soukromém nebo ve veřejném životě. Některé chtěly začít u sebe a rozvíjet nejdříve vlastní osobnost. Jak vyjádřila jedna z účastnic: „*Jsem ráda, že se těším fyzickému zdraví a umím se o sebe postarat. Když děti odešly z domova, začala jsem přemýšlet hlavně o tom, jak naložit se svým dalším životem, aby byl kvalitní a já tu kvalitu mohla předávat dál.*“ Pro jiné ženy byly prioritou především harmonické rodinné a mezilidské vztahy. „*Muž a žena se spolu musí naučit komunikovat. Ve většině manželství je komunikace zablokovaná. Člověk potřebuje značnou dávku vcítění a neměl by se nechat odradit prvním komunikačním neúspěchem.*“ Třetí skupina žen naopak řešila především kariéru a společenské uplatnění. Slovy jedné z nich „*můžeme být sebelepší v domácnosti a v mezilidských vztazích, ale jakmile vyjdeme ven, narazíme na problém. S tím bychom zvláště v České republice měly něco udělat. Politika bude pořád „ošklivá“, pokud tam nebudou ženy.*“

Napříč veškerým názorovým spektrem se ovšem u většiny žen ukázala silná potřeba kultivovat mezilidské vztahy, otevřeně komunikovat a sdílet životní zkušenosti. Mnoho žen shodně volalo po rozvíjení duchovních hodnot ve společnosti, po psychologickém a komunikačním vzdělávání nejen v rodině, ale i na základních školách, po vzájemné toleranci mezi pohlavími i mezi generacemi.

Naše společnost podceňuje výchovu příštích generací a je nespravedlivá k ženám, které dočasně opouštějí zaměstnání kvůli péči o děti a o domácnost. To si myslí ženy ve věku nad šedesát let, které se sešly na Kulatém stole pořádaném občanským sdružením Agentura GAIA 10. 4. 2006.

Kulatého stolu se zúčastnilo dvacet žen ve věku nad šedesát let. Největší procento diskutujících tvořily ženy středoškolsky či vysokoškolsky vzdělané, většina měla zkušenost s výchovou dětí. Téměř všechny se také během svého života uplatnily v oboru, který vystudovaly a v důchodu žijí aktivní život. Jako jedno z hlavních témat z diskuse vyplynulo sladování rodinného a profesního života. Zodpovědná výchova dětí je stále pro ženy významnou hodnotou, klíčovou pro pozitivní vývoj naší společnosti. Zároveň se však ženy obávají devalvace této hodnoty vzhledem k vzrůstajícím nárokům zaměstnavatelů a k celkovému zaměření společnosti na maximální pracovní výkon. „*Úkolem každé generace je co nejlépe připravit pro život příští generace, proto by se na ženy, ale i na muže v domácnosti nemělo nahlížet jako na méněcenné lidi. Ten, kdo po nějaký čas zůstane doma s dětmi, je tím vždy handicapovaný a doplácí na to nižší kvalifikací, platem i důchodem. Pokud společnost nebude klást na stejnou úroveň výchovu dětí a vydělávání peněz, nic se nezmění*“ popsala situaci jedna z účastnic. Jiná žena hovořila o své dceři: „*Dcera je deset let s dětmi doma, vede je velmi dobře a je to na nich vidět. Mají velkou slovní zásobu, spoustu koníčků, dcera je výborně připravuje do života. Ona sama ale zůstává v této roli nedocenená. Společnost se na ni dívá skrz prsty, když už je s dětmi tak dlouho doma. Myslí si o ní, že je neschopná. Nyní by se dcera už ráda vrátila do práce a má s tím obrovské problémy. Během mateřské dovolené se stále vzdělávala, ale teď jí to není nic platné.*“ Také domácí práce, které ve většině domácností stále vykonávají ženy, vnímaly účastnice jako důležitý a málo diskutovaný problém. „*Práce v domácnosti je vlastně vykořisťováním. Rodina je ekonomická jednotka, která potřebuje zajistit provoz. Proč, když pracuji a zároveň mám zodpovědnost za domácnost, můj plat neodpovídá tomu, abych si mohla zaplatit výpomoc? To bych považovala za zrovnoprávnění. Ve společnosti mi chybí finanční ocenění práce v domácnosti*“ uvedla vysokoškolsky vzdělaná pracující důchodkyně.

Úzkostlivě dbát na perfektně naklizenou domácnost a teplou stravu nemůže člověka dlouhodobě uspokojit. Je to stereotyp převzatý od generace matek a babiček, který člověka ubíjí a brání mu v osobním rozvoji. To si myslí většina žen ve věku od třiceti do sedmačtyřiceti let, které se zúčastnily diskuse pořádané Agenturou GAIA v rámci projektu „Quo vadis, femina?“ 15. 5. 2006.

Diskuse se ženami od třiceti do sedmačtyřiceti let potvrdila, že právě v tomto věku se nejvýrazněji projevuje nerovnost mezi produktivní a reprodukční funkcí člověka v sociálním systému, která vytváří mnoho vnitřních konfliktů a napětí mezi pohlavími. Většina zúčastněných žen porodila a vychovala jedno, dvě i více dětí, se kterými jsou nyní na mateřské dovolené. Odchod na mateřskou dovolenou pro velké procento z nich znamenal zásadní zlom, změnu pohledu na vlastní potřeby, hodnoty, zájmy i společenskou identitu.

V české rodině vesměs platí, že kdo je doma, musí uklidit. Ovšem ve chvíli, kdy žena odejde na mateřskou dovolenou, pociťuje často jako problém skloubit péči o dítě a o domácnost, zvláště pokud jde o prvorodičku. Mnoho žen navíc musí během mateřské dovolené alespoň částečně pracovat za peníze, když příjmy partnera na domácnost nestačí. **„Chci se maximálně věnovat dceři, ale nakonec jí nemohu dát moc času, i když jsem s ní doma. Musím dělat spoustu věcí kolem, jak domácích prací, tak práce za peníze po večerech u počítače, protože manželův plat na zabezpečení rodiny nestačí. Doma mě vedli k tomu, aby domácnost byla vždycky v perfektním stavu, proto považují svoje problémy jako obrovské selhání“** vypověděla matka dvouleté dcerky, která se svými potížemi nebyla zdaleka sama. Názor většiny diskutujících žen vystihla porodní asistentka na mateřské dovolené: **„Jednou bych zase chtěla dělat práci, která mě baví a zároveň je společností finančně ohodnocená. Práce v domácnosti nemůže člověka na delší dobu uspokojit. Pro mě není důležité, jestli ji devaluje společnost, ale mě samotnou prostě nebaví. Beru to jako nudnou a dost vyčerpávající povinnost“**. Placenou výpomoc v domácnosti mnoho rodin ženám na mateřské dovolené nedopřává a samy si ji ze svých omezených příjmů mohou těžko dovolit. Ty, které mají to štěstí, jsou se svou situací velmi spokojené, jako například sedmatřicetiletá terapeutka a matka dvou malých dětí: **„Manžel mi najal placenou pomocnici do domácnosti a já pochopila, že veškeré domácí práce ode mě ani neočekává, jak jsem si dřív myslela. Ohromně mi to pomohlo.“**

Domácí práce ovšem nejsou totéž co starost o děti. Jak vyplynulo z diskuse, i přes uvedené potíže výchova dětí ženy naplňuje a dokáží se smířit i s dočasnou závislostí na partnerových příjmech. Dokud ovšem nenastane situace, jakou popsala žena profesně se zabývající rovnými příležitostmi pro ženy a muže: **„Když jsem se rozvedla a zůstala sama s dvouletým synem, pochopila jsem, co je to být ekonomicky závislá. V tu chvíli mě nezajímalo nic jiného, než jak co nejrychleji vydělat peníze. V takové situaci je to téměř vždycky žena, kdo se ocitá znevýhodněný.“** Většina žen s podobnou zkušeností se domnívá, že cesta k ženské svobodě a rovnoprávnosti vede přes ekonomickou soběstačnost. Za neméně podstatný však také považují negativní dopad zmíněného stereotypu vzorné hospodyně. Jak se vyjádřila jedna z účastnic: **„Ženy jsou stále jen pracovitými mravenečky, kteří sbírají drobký na podlaze a nemají čas se ani rozhlédnout kolem sebe. Proč si třeba radši nepřečteme volební programy politických stran místo věčného uklízení?“**

Ženy ve věku třicet až čtyřicet sedm let

Ženy ve věku osmnáct až dvacet devět let

Žena, která po osmi hodinách strávených v zaměstnání doma ještě vaří, pere a uklízí, je nespravedlivý přežitek z dob komunismu. Chceme doma samostatné muže, kteří se umí rovnou měrou podílet na domácích pracích a umožní ženám realizaci také mimo domov. Naše politika ženy potřebuje a bez jejich většího zastoupení těžko nastanou výraznější změny k lepšímu. Takové je mínění mladých žen o naší společnosti, jak jsme se dozvěděli na posledním generačním Kulatém stole dne 12. 6. 2006.

Diskuse s nejmladší věkovou kategorií se zúčastnilo dvacet žen, většinou středoškolsky nebo vysokoškolsky vzdělaných. Valná většina zúčastněných žen si uvědomovala hodnotu domácí práce, porovnávala svou situaci se situací starší generace a narážela ve svých vyjádřeních na nespravedlnost bývalého režimu, který propagoval odchod žen z rodin do zaměstnání, zároveň však jako dědictví starých časů zůstala na ženách převážná část zodpovědnosti za chod domácnosti. *„Moje matka je od rána do večera v práci a když se vrátí, musí doma nastoupit druhou směnu. Situace u starší generace je možná komplikovanější v tom, že naši otcové byli jinak vychováváni než jsou muži dnes. Starší muži byli většinou vychováváni jako mamini miláčkové, kteří doma nemusí nic dělat. Od té doby se ale situace změnila, ženy chodí do práce stejně jako muži a přitom doma zůstaly pořád ve stejné roli. Musí dělat dvojitou práci. Je na nás, abychom naše syny vychovávaly jinak, aby se o práci dělili a měli k ženě úctu“* vyjádřila se třiatdvacetiletá studentka. To, že si dnešní mladé ženy tuto nespravedlnost uvědomují poměrně zásadním způsobem ovlivňuje jejich přístup k dělbě domácích prací. *„Často doma řeším dilema, jestli přítelovi pomoci s praním i žehlením, když fňuká nad hromadou košil. Většinou mu ale nepomůžu, protože chci doma samostatného muže, který umí uvařit večeři a zapnout pračku. Stejně tak já, když na to přijde, umím opravit kapající kohoutek“*, prozradila na sebe mladá žena, která již několik let sdílí domácnost se svým přítelem.

I přes značný posun věkové hranice, kdy lidé zakládají rodinu je období mezi osmnáctým a třicátým rokem stále považováno za ideální věk pro manželství a první dítě. Mnohé ženy však v tomto věku také studují, přivydělávají si při studiích a připravují se na budoucí profesi. Jsou si vědomé zátěže, kterou mateřství a domácnost přináší a proto se založením rodiny zatím váhají. Účastnice diskuse často přiznávaly, že se v tomto směru cítí vystavené společenskému tlaku, který je někdy více, někdy méně zneklidňuje. *„Uvědomuji si hodně silný tlak společnosti, například v otázce rodičovství. Mnoho mých známých už má děti a já vlastně úplně nevím, jestli děti chci. Vždycky je mi trapně, když se mě gynekolog ptá, kolik mám dětí a já řeknu žádné. Když k tomu ještě zmíním, že studuji feminismus, cítím automatický předsudek vůči sobě“* postěžovala si stejně jako mnoho dalších studentka rodových studií.

Diskutující také apelovaly na to, aby se ženy více zajímaly o to, co se kolem nich děje a chtěly dění kolem sebe ovlivnit. Některé byly přímo pro aktivní účast žen v politice, což vidí jako jedno z řešení, jak posílit společenskou roli ženy. Na rozdíl od starších generací nevnímaly negativně zavedení povinných kvót pro účast žen v politice, spíše naopak. Pětadvacetiletá čerstvá absolventka vysoké školy se vyjádřila slovy: *„Jako východisko bych viděla změnit poměr mužů a žen v politice. Můžeme dělat osvětu, ať ženy na kandidátkách politických stran kroužkují ženy a ty se pak dostanou do politiky přirozenou cestou. To u nás ale zatím moc nejde. Druhou variantou je zavedení kvót. Mnoha lidem to sice připadá umělé a často proti tomu protestují. Jenomže jakmile ženy jednou v politice budou, nikomu už to nebude připadat divné a ženy se politice zabydlí. V tom vidím řešení.“*

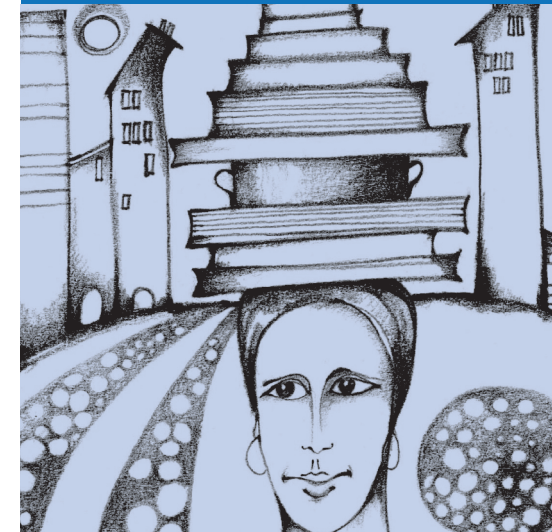
Zpětná vazba

Požádali jsme účastnice, aby Kulatý stůl zhodnotily a napsaly, co považují za podstatné. Ženy oceňovaly především prožitek ze společného setkání, možnost vyjádřit se k veřejným tématům a podrobovaly kritice sami sebe. Pár příkladů za všechny:

- „Uvědomila jsem si, jak moc spolu ženy potřebují mluvit, potkávat se, předávat si zkušenosti, podporu, inspirovat se a oceňovat se navzájem.“
- „Diskuse pro mě byla nečekaným hlubokým emocionálním zážitkem.“
- „Jestli něco ženám chybí a chybělo i na Kulatém stole, je to sebedůvěra a potřebné sebevědomí, jak pro uskutečňování svých osobních cílů a tužeb (obvykle vše podřizují především rodině), tak pro práci veřejnou.“
- „Přijde mi, že nejenom ženy, ale i mužský přístup k životu je v krizi. Funkční je spolupráce s muži, ale ta je možná, až si ženy budou vážit sebe samých.“

Zeptali jsme se účastnic Kulatých stolů, jakých žen si váží? Mezi jinými byly tyto odpovědi:

- Těch, které dokážou spojit osobní a profesní život tak, aby oba byly kvalitní.
- Vlastní matky.
- Skandinávských žen.
- Těch s vůlí učit se.
- Všech, které se dokázaly vzepřít zažitým stereotypům.
- Manažerek svého života, žen zapojujících fantazii, které umí odpočívat, střídat práce s divočejšími, renesanční bytost – tj. vše je v rovnováze.
- Oslovují mě všechny umělkyně a tvůrkyně, které své dílo tvoří z lásky a s láskou.

Přes prázdniny zpracujeme dokumentaci půlročního procesu a zpětnou vazbu účastnic Kulatých stolů, abychom připravili kvalitní podzimní mezigenerační setkání. Formou konsenzu vybereme klíčová témata, na kterých budeme společně pracovat.

Pátý a šestý tematicky zaměřený Kulatý stůl se uskuteční v centru ekologické výchovy Toulcův dvůr na Praze 10 ve dnech 9. 10. 2006 a 27. 11. 2006.

V říjnu proběhne přednáška a diskuse o projektu na Katedře Gender Studies FHS UK.

Další dvě přednášky se připravují, o místě a čase konání budete včas informováni.

Budoucnost...

Jaký je Váš názor na projekt?

Napište na Diskusní fórum www.quovadisfemina.cz

Přijďte na veřejné přednášky

Pošlete e-mail na info@quovadisfemina.cz

Zavolejte na 774 946 517

Napište na adresu Agentura GAIA, p.o.box 2, 106 00 Praha 10

WWW.quovadisfemina.cz

O Agentuře GAIA o.s.

Projekt Quo vadis, femina? se realizuje pod hlavičkou občanského sdružení Agentura GAIA, které vzniklo v roce 1997.

Jeho posláním je hledání nových forem mezilidské komunikace v oblasti rovných příležitostí, vzdělávání, osvěty, životního prostředí – viz www.ecn.cz/gaia

Agentura GAIA, p.o.box 2, 106 00 Praha 10 • www.ecn.cz/gaia

Projekt Quo vadis, femina? – víze žen o trvale udržitelném životě

www.quovadisfemina.cz

tel: 774 946 517, e-mail: info@quovadisfemina.cz

Redakce: Marie Haisová, Adéla Purschová, Tomáš Pavlas • **Ilustrace:** Anne Dostálová

Foto: Jaromír Čejka • **Uzávěrka:** 10. 7. 2006